

Крыніца публікацыі:

Блакiт, В. «Транспартная адысея» Аляксея Карпюка [Электронны рэсурс] // Гродзенскi дзяржаўны гiсторыка-археалагiчны музей: старонка ў facebook. – Рэжым доступу : <https://fr-fr.facebook.com/GrodzenskiDzarzaunyGistorykaArhealagicznyMuzej/posts/2632678233614588/>. – Дата доступу : 08.09.2020. – на бел. мове. – фота.

Сёння мы распавядзем вам адну з самых трагікамічных гісторый у жыцці Аляксея Карпюка, якая пацвярджаецца гэтым “Пары” (фота 1), што захоўваецца ў фондах нашага літаратурнага аддзела, у музеі Максіма Багдановіча. Расказвае пра яе ў дэталях беларускі паэт Валянцін Блакіт. Калі коратка – аўтамабілістам пісьменнік і яго жонка так і не сталі.

...Карпюком жа цалкам завалодала ідэя-фікс: чаго б там ні каштавала, а займець уласны транспарт, ды не які-небудзь веласіпед ці матацыкл, а надзейны, на чатырох колах. Якраз тады добра пайшла “Данута” – і ў “Полымі”, і ў выдавецтве асобнай кніжкай добрым накладам, і ў перакладзе ў “Нёмане”, затым двума выданьнямі ў Менску, у “Дружбе народаў” і асобнай кніжкай у Маскве, амаль адразу ж па-літоўску, латышску, польску, і грошы завяліся. Ды грошы грашыма, гэта ня сёння, калі за іх можна ўсё, тады ж мог мець і мільён, а ўласнага легкавіка – дулю купіш: машына была немаведама які дэфіцыт і неспасьцігальная раскоша. Ніводзін начальнік ня меў права на яе, а нейкі дзясятка “Масквічоў” на год, што паступалі па разнарадцы на вобласць, размяркоўваўся аблвыканкамам для продажу вядомым і заслужаным людзям па персанальным сьпісе. Карпюк тады быў славуцасьцю першай велічыні і без усялякіх праблемаў патрапіў у той заповітны сьпіс.

Ледзь ці не паўгода вечарамі хадзіў на курсы, дзе прылежна вучыў правілы дарожнага руху, будову і прынцыпы работы аўтамабіля, здаваў экзамены і, атрымаўшы жаданыя правы, тут жа рашыў сесці за руль і з шыкам пракаціцца па Гародні на сваім новенькім бліскучым “Масквічы”. Перш за ўсё, канешне ж, заехаў пахваліцца да Быкава:

– Глядзі! Хочаш – пракачу!..

– То пачакай, пераапануся...

– Ат, няма часу! Ладна, іншым разам... – і памчаў уніз па Кашавога, а пад горку на вуліцы Горкага ўтыркнуўся ў зазор між двума вялізнымі грузавікамі ў застылай на месцы вайскавай калоне.

Праўду кажуць: бойся галалёду і вайсковых вадзіцеляў – часьцей за ўсё яны першы раз самастойна селі за руль. Так яно і сталася: вадзіцель пярэдняй машыны адпусціў тормаз – і грузавік падаўся назад на Карпюка ў новенькім “Масквічы”... Прыехала аўтаінспекцыя, высветліла, што вінаваты сам Карпюк – ён ня меў права ўтыркоўвацца ў вайсковую калону, якая стаяла, захоўваючы належную дыстанцыю бясьпекі між машынамі... Тым часам сьпідометр пакалечанага “Масквіча” адлічыў толькі першыя дванаццаць кіламетраў...

– Усё! Больш ты мне за руль ня сядзеш! – сказала, як адрэзала, жонка. – Сама буду ездзіць!..

На рамонт грошай не шкадавалі, і неўзабаве майстры вярнулі “Масквічу” ледзь ці не ранейшы выгляд. Жонка хадзіла на курсы, а Карпюк нудзіўся, пакуль яна атрымае вадзіцельскія правы. Нарэшце, правы ў кішэні, дакладней – у жончынай сумачцы, і яна адважылася зрабіць свой першы выезд. А ў гэты час ля варотаў стаяў добра паддаты сусед і невядома як патрапіў пад “Масквіча”. З пераломам рукі яго паклалі ў бальніцу, а Карпюку выпала місія па-добраму дамовіцца-адкупіцца, не дапусьціць да суда. Сышліся на пяцістах рублях, аднак як толькі сябры па няшчасці ў палаце даведаліся пра змову, пачалі пацьвельвацца: ну й прадзешавіў жа ты, у нейкіх няшчасных пяцьсот рублёў ацаніў сваю правую руку!.. Сусед даў задні ход: менш, чым на тысячу не згаджуся... Карпюк, каб адкараскацца ад суда, і не таргаваўся. А неўзабаве пацярпелы падняў планку і выцыганіў яшчэ пяцьсот рублёў, хоць каб быў суд, пэўна дулю меў бы – сьведкі бачылі, як той па-п’яні з распрасьцёртымі рукамі выскачыў перад самым капотам “Масквіча”, спрабуючы невядома чаму спыніць машыну. Ледзьве выплацілі суседу, трохі супакоіўшыся, вадзіцелька зноў выехала ў горад. Аб’ехала квартал, стала заязджачь у двор, а тут немаведама адкуль наперарэз, проста пад пярэдняе кола памчала неўмаля!.. Ад нечаканкі вадзіцелька разгубілася, замест каб націснуць на тормаз, з жахам хапілася за галаву, ледзь ня страціўшы прытомнасьць. Машына ледзьве сунулася, дзіця штурхнула трохі бамперам і яно кульнулася ў бок, нават не набіўшы гузака, паднялося і пабегла далей, а жонка сказала рашуча і катэгарычна: усё, прадавай да д’ябла гэтую праклятую машыну...

На ёй і насамрэч, мусіць, вісеў нейкі праклён. Ледзьве купіў яе ў Карпюка ашалелы ад неспадзяванага шчасьця выкладчык педінстытуту, як тут жа рашыў пракаціцца да Друскенікаў, і на сёмым кіламетры за горадам ... сутыкнуўся з грузавіком. Сьпідометр тым часам адлічваў толькі саракавы кіламетр... За рамонт узяўся малады хлопец – шафёр. Тры тыдні валэндаўся, даводзячы да ладу, а як закончыў, палічыў, што грэх было б не пракаціцца з ветрыкам... Як на тую бяду і яго пацягнула ў бок Друскенікаў. Ля самай мяжы з Літвой, не даязджаючы да Прывалкі не справіўся з кіраваньнем і ўрэзаўся ў прыдарожнае дрэва. Ды так, што ад машыны застаўся металалом, рамонту не падлягала. А вадзіцелю проста неверагодна пашчасьціла – адбыў толькі гузакамі. Ці то са страху, ці сьвядома (у кішэні была позва ваенкамату аб прызыве ў армію) кінуў разьбітую машыну, падаўся дадому, і пакуль адшукалі ейнага гаспадара, уведалі, што да чаго, вайсковы эшалон з тысячамі новабранцаў ужо недзе падбіраўся да Уралу... Сьпідометр ушчэнт разьбітай машыны не перабраўся і за семдзсят кіламетраў прабегу... Прадаў небарака тэхнічны пашпарт з кучай металу нейкаму мясцоваму Кулібіну, і той з запчастак сабраў новы аўтамабіль. Убачыўшы на гарадзенскіх вуліцах знаёмы нумар, Карпюк з усмешкай казаў:

– Во, мой “Масквіч” паехаў...

На тым і скончылася ягоная транспартная адысея...

Три двух сторон.

Заключенный между Нартюком Алексеем
и Владимиром Никифоровичем

Алексей доказывает, что он в 1952 году будет
иметь свою собственную легковую машину.
Это опровергает Владимир Никифорович.

Правильная сторона ставит
1 литр сахара и такое количество вина,
чтобы обе стороны со свидетелями были
удовлетворены.

Акт составлен в двух экземплярах
2го февраля 1947г. и подлежит проверке не
раньше такого же числа 1952 года и не позже
одного месяца после данного срока.

Свидетели
по стороне Алексея
Никифоровича
Дудин

Свидетели
по стороне Владимира
Никифоровича
Дудин

2го февраля 1947г. город Волковск
Нартюк Владимир

2-й 47-й Ресмибу

